

דורשין איכא ביניהו, אין ראהי שדעת רבי יהודה ששפיתת שיירי הדם מעכבת (ע"פ תוס' רא"ש).

שיירי מעקבי איכא בינייהו, שלדעת רבי עקיבא הפסוק מתפרש, שאם 'כלה' שעשה את עיקר המתנות שנתנם על המזבח, אף שלא שפך את שיירי הדם, 'מכפר', לפי שהכתוב 'חוקה' נאמר על מה שאמרו בפרשה, ושפיתת שיירי הדם לא נאמרה בפרשה, ולדעת רבי יהודה הפסוק מתפרש שאם 'כלה' הכל ועשה גם את שפיתת שיירי הדם, אז 'מכפר', שצריך לעשות את כל העבודות בדם אף אלו שנלמדו ממקום אחר (ע"פ רש"י כאן ובזבחים נב, ב), ואף שלדעת רבי יהודה הסדר לא מעכב בשפיתת שיירי הדם כיון שהיא עבודה בחוץ, דין השייריים כעיקר הדמים הנעשים בחוץ המעכב את הכפרה (ריטב"א). ולדעת רבי עקיבא הכתוב 'חוקה' נאמר אף על עבודות שבחוץ [כדעת ר' נחמיה לעיל (ע"א)], ולכן צריכים מיעוט ששפיתת שיירי הדם אינה מעכבת, ולדעת רבי יהודה הכתוב 'חוקה' הוא רק על עבודות שבקודש הקדשים, והפסוק 'וכלה מכפר' מלמד שאף שפיתת שיירי הדם מעכבת את הכפרה (רש"י זבחים נב, ב, ע"פ הב"ה; ש"ח יצחק).

ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר וכו', שרבי יוחנן אמר [לעיל (ע"א)] שנחלקו בבאור הפסוק 'זאת לכם לחוקת עולם אחת בשנה', וביארה הגמ' שלדעת רבי נחמיה אחד ממעט בגדי זהב ואחד ממעט ששייריים לא מעכבים (רש"י), ואף שלדעת רבי נחמיה המיעוט הוא רק שאינו מעכב את הסדר ולא שכיפר אם לא שפך כלל את השייריים ליסוד, מכל מקום כיון שסברת רבי נחמיה להעמיד את המיעוט על שיירי הדם שלא יעכב בהם הסדר, היא מתוך ששיירי הדם הנעשים במזבח החיצון אינם מעכבים כלל, לא יעכב הסדר בדם הנעשה בפנים [ראה ביאורנו לעיל (ד"ה א)], ועל זה מקשה הגמ' שמצאנו שדעת רבי נחמיה שאף שיירי הדם הנעשים במזבח החיצון מעכבים (תוס' רא"ש, בדעת רש"י).

כי קתיבא חוקה בדרבנן הנעשים כבגדי לכן מפנין וכו', לדעת רבי יהודה לא נאמר 'חוקה' אלא על שינוי סדר בין עבודות פנים לעבודות פנים ולא על הקדמת עבודת חוץ לעבודת פנים, וחפינה היא עבודת חוץ, ומדוע הקדמתה לשחיטת הפר מעכבת (חז"א או"ח קכד, א), ותיצרה הגמ' ששחיטת הפר וחפינת הקטורת נעשים לצורך עבודת פנים, ונחשבים לשני עבודות פנים ולכן הסדר מעכב בהם, אף לרבי יהודה ש'חוקה' נאמר על עבודות פנים (רבינו אליקים; חז"א שם). ויש שכתב, שלדעת רבי יהודה אף הקדמת עבודת חוץ לעבודת פנים נחשב ששינה את הסדר בעבודת פנים ומעכב, ותירוץ הגמ' הוא, שכיון שחפינה היא צורך עבודת פנים נחשבת לעבודת פנים, ולכן אם עשאה קודם השחיטה יעכב (הערות הגר"ש אלישיב). ויש שהמיעוט בפסוק אינו על שיירי הדם ולא ניתן ללמוד מהפסוק עליהם, ויש לדרוש את המיעוט לדבר אחר (ריטב"א: רבינו אליקים).

ואם אייתא יחזור ויחפון, אף אם לא נסבור כרבי חנינא שצורך פנים כפנים, היה יכול להקשות יחזור ויקטיר, שהרי הקדים את הקטורת שהיא עבודת פנים לשחיטת הפר וצריך להקטיר קטורת (תוס' רא"ש), וקושיית הגמ' היא, שאם נאמר שצורך פנים כפנים, אף במקרה שרק חפן את הקטורת ולא הקטיר והתעסק בדם הפר ונשפך, שכיון שחזור לשחוט צריך אף לחפון מחדש (הערות הגר"ש אלישיב). ויש שכתבו, שהקדמת עבודת פנים לעבודת חוץ אינה נחשבת לשינוי בסדר העבודה (ראה לעיל ד"ה כ), ולפיכך לולא דברי רבי חנינא שצורך פנים נחשב כעבודת פנים, אם הקדים

רבי יהודה סבר מקום שמתכפרין בו פעם אחת בשנה - בקודש הקדשים, אבל על עבודות שבהיכל ושבעזרה לא נאמר 'חוקה' ולכן אין מעכב בהם הסדר (רש"י), ויש שביאר, שגם עבודות שבהיכל מעכב בהם הסדר, כיון שההזאות על מזבח הזהב נעשות אחת בשנה ביום הכיפורים כאמור (שמות ל, י) 'וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה' (קרבן אשם, בדעת הרמב"ם עבודת יום הכיפורים ה, א, ע"פ רש"י שמות שם), ראה ביאורנו לעיל (ע"א ד"ה בדברים).

ורבי נחמיה סבר דרבין המתכפרין בהן פעם אחת בשנה, בין המקום שבו נעשים העבודות ובין הבגדים שאיתם נעשים העבודות (רש"י), ויש שביאר, שלדעת רבי נחמיה הכתוב 'אחת' מתפרש על דברים המתכפרין בהם אחת בשנה והם בגדי לבן דוקא, ולא המקום שנעשים בו העבודות אחת בשנה (רבינו אליקים).

אטו לרבי יהודה מקום קתיב, אבל לדעת רבי נחמיה שפירש את הכתוב 'אחת' על בגדי לבן, לא קשה, שהרי לא נאמר בגדים בפסוק, לפי שנאמר בכתוב לעיל (שם, לב) 'ולבש את בגדי הבד' (תוס' רבינו פרוך; פסקי ר"ד), ויש שביאר, שכיון שניתן לפרש את הכתוב 'אחת' על מקום ועל בגדים, מפרשים לחומרא שיעכב הסדר אף בדברים הנעשים בבגדי לבן שהם אחת בשנה (קרבן אשם).

אי מעקבי מעקבי ואי לא מעקבי לא מעקבי, אם שאר עבודות שבבגדי לבן בחוץ מעכב בהם הסדר, אף שפיתת שיירי הדם מעכב בהם הסדר, שאף שפיתת שיירי הדם עבודה שמעכבת את הכפרה היא, ואין סברא למעט את שפיתת שיירי הדם לבדה (רש"י), ודעת רבי נחמיה, שכיון ששיירי הדם בקרבנות שבחוץ אינם מעכבים כלל, ניתן להעמיד את המיעוט על שיירי הדם שבפנים שלא יעכב את הסדר (תוס' רא"ש, בדעת רש"י), ויש שביארו, שלדעת רבי נחמיה הפסוק מלמד ששפיתת שיירי הדם אינה מעכבת כלל את הכפרה, וכיון שכן אף אינה מעכבת את הסדר (ש"ח יצחק, בדעת רש"י; תוס' ישנים; ריטב"א), ואף שאם לא שפך את השייריים ליסוד כלל אינו מעכב, אם שינה ועשה שלא כסדר לולא המיעוט היה מעכב (הערות הגר"ש אלישיב). ויש שפירשו, שאם שפיתת שיירי הדם בלא המיעוט, יעכב גם לאחר המיעוט, לפי שהמיעוט בפסוק אינו על שיירי הדם ולא ניתן ללמוד מהפסוק עליהם, ויש לדרוש את המיעוט לדבר אחר (ריטב"א: רבינו אליקים).

משמעות דרשין איכא בינייהו, הפסוק נאמר לענין מתנות על מזבח הזהב, ובין לרבי עקיבא ובין לרבי יהודה הפסוק מלמד שמתן הדם על מזבח הזהב מעכב, ואין שפיתת שיירי הדם מעכבת, אלא שרבי עקיבא פירש את הפסוק מסופו לתחילתו, ש'מכפר' אם 'כלה' ונתן את המתנות על המזבח, ורבי יהודה מפרש את הפסוק מתחילתו לסופו, שאם 'כלה' ונתן את כל המתנות אז 'מכפר', אבל אם חיסר אפילו אחת מהמתנות לא כיפר, ולדבריו אם נפרש כרבי עקיבא שדורשים הפסוק מתחילתו, היה אפשר ללמוד ש'מכפר' הכוונה שאפילו אם נתן מתנה אחת כיפר (רש"י זבחים נב, ב). וטעמו של רבי עקיבא, שמכך שאמר הכתוב 'מכפר' ולא אמר 'לכפר', פירושו ממה שכיפר, שהמתנות שנתן הם הסיבה לכפרה, ואם חסרה הסיבה שחיסר את המתנות ואפילו אחת מהן, לא כיפר. ורבי עקיבא ורבי יהודה סוברים, ש'חוקה' נאמר רק בעבודות שבקודש הקדשים, ולכן הוצרכו ללמוד מהפסוק 'וכלה מכפר' שמתנות הדם מעכבות (קרבן אהרן תורת כהנים אחרי פרשה ד, א, וראה ביאורנו לעיל ע"א ד"ה בדברים, בדעת הרמב"ם). ולדעה זו שרק משמעות